

Gids geldstromen in de zorg

Kees Wessels, Lianne van Eersel
& Franziska Lenssen

Gids geldstromen in de zorg

 mei 2026

Inhoud

Kees Wessels
Lisanne van Eersel
Franziska Lensen

Vormgeving

Leonie Lous
Monique Willemse

Drukwerk

Peter Print

In opdracht van

Platform Zó werkt de zorg
www.zowerktdezorg.nl

Uitgeverij

De Argumentenfabriek
www.argumentenfabriek.nl

Voorwoord

Gids geldstromen in de zorg

“Nu ik het plaatje zie, begrijp ik eindelijk hoe het in elkaar zit.” Deze zin horen wij als auteurs van de reeks boeken van *Platform Zó werkt de zorg* regelmatig. Bij onze trainingen over het zorgstelsel klinkt deze verzuchting vooral bij de visualisaties over de geldstromen in de zorg. Logisch, want er zijn vijf verschillende stelselwetten met elk eigen financiële regels en spelers en dat maakt het complex.

In de zorg gaat veel geld om en het stroomt zeker: belasting, nominale premie, inkomensafhankelijke bijdrage, zorgtoeslag, rijksbijdrage, abonnementstarief, eigen bijdrage, kinderopstap, persoonsgebonden budget, eigen risico, integratie-uitkering, subsidieregeling en vereveningsbijdrage. Al deze woorden staan voor transacties in de zorg waarbij geld van de een naar een ander gaat volgens uitgebreide wet- en regelgeving. Om zicht en grip te krijgen op het Nederlandse zorgstelsel,

zijn geldstromen in de zorg een vast onderdeel in de boeken van *Platform Zó werkt de zorg*. Want wie het Nederlandse zorgstelsel wil snappen, moet weten hoe de bekostiging van zorg en welzijn werkt. In de boeken gaat het laatste hoofdstuk over zorguitgaven en geldstromen. Of het nu gaat over ouderenzorg, de geneesmiddelenzorg, geestelijke gezondheidszorg, het sociaal domein of de zorgverzekering.

Met de Gids geldstromen in de zorg bieden we geïnteresseerden gebundelde informatie over zorguitgaven en geldstromen uit de verschillende boeken aan. Voor iedereen die in korte tijd wil overzien hoe geld rondgaat in ons zorgstelsel. Veel visualisaties komen rechtstreeks uit één van de boeken. Andere zijn licht aangepast om veranderingen mee te nemen. Alle visualisaties over geldbedragen zijn geactualiseerd. We tonen veelal meerdere jaren om de ontwikkeling te schetsen.

Opzet gids

De opzet van deze gids is als volgt. Startpunt is de driehoek met de drie hoofdrolspelers in de zorg: burgers, zorgaanbieders en zorginkopers. Inzicht in de rolverdeling tussen deze spelers geeft houvast bij het begrijpen hoe de geldstromen lopen. Vervolgens zetten we op een rij hoeveel publiek geld we aan zorg uitgeven en hoe zich dit de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Ook zoomen we in op de uitgaven in een aantal zorgsectoren. Dit zijn – niet toevallig – de sectoren uit de reeds gepubliceerde boeken.

Hoe het geld stroomt van speler naar speler laten we zien aan de hand van de vijf stelselwetten die de ruggengraat van het zorgstelsel vormen: De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Wet publieke gezondheid (Wpg). Als extraatje tonen we ook hoe de geldstromen in de huisartsenzorg en de forensische zorg lopen. Wie meer context en verdieping wil over

het zorgstelsel als geheel of een specifieke sector, kan deze vinden in de boeken van *Platform Zó werkt de zorg*. De heldere visualisaties en journalistieke teksten maken dat de boeken in tal van opleidingen worden gebruikt, maar ook door vele professionals en beleidsmakers die nieuw zijn in een sector, of er al jaren werken maar de context van hun werk graag beter willen overzien. Van alle titels bij elkaar zijn al meer dan 50 duizend exemplaren verkocht. Met de inkomsten van de boekenverkoop maakt *Platform Zó werkt de zorg* weer nieuwe feitelijke producten over de zorg, zoals gidsen over het medisch tuchtrecht, duurzame zorg en de arbeidsmarkt.

We hopen dat deze gids verhelderend is.

Kees Wessels
Lisanne van Eersel
Franziska Lensen
De Argumentenfabriek

Hoofdstuk 1

Hoofdrolspeleers en inkoop

Hoofdstuk 1

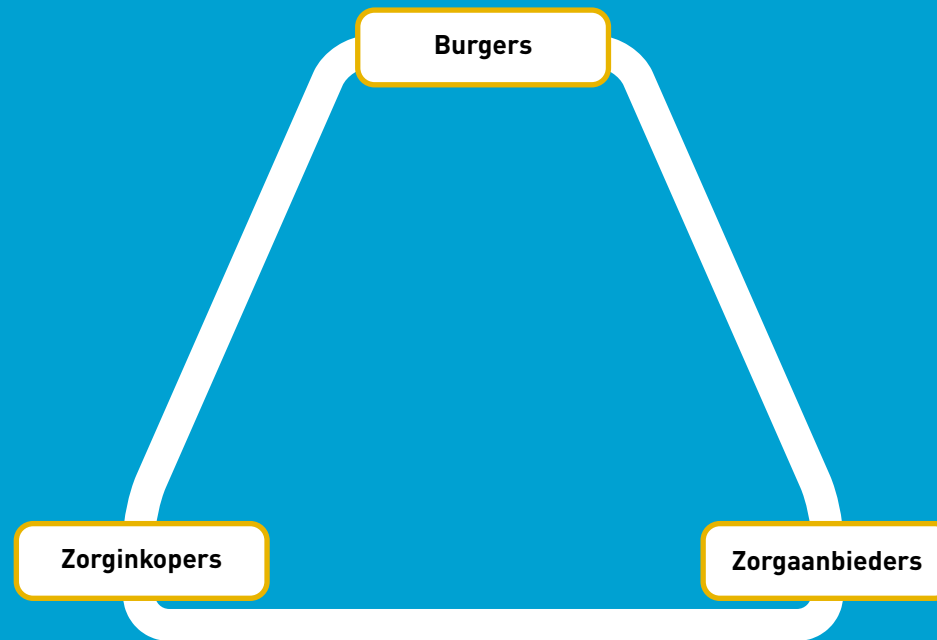
Hoofdrolspelers en inkoop

Drie spelers vervullen een hoofdrol in ons zorgstelsel: burgers, zorgaanbieders en zorginkopers; zij die zorg of hulp nodig hebben, zij die zorg geven en zij die deze zorg inkopen. In **afbeelding 1.1** is gevisualiseerd hoe deze drie hoofdrolspelers zich tot elkaar verhouden. Deze driehoek vormt ook de basis van de geldstromen in de zorg.

Burgers

Burgers vervullen niet alleen de rol van zorgvrager. Ze zijn ook premiebetaler: iedereen boven de 18 jaar betaalt voor een verplichte zorgverzekering. Een heel aantal burgers is ook een 'informele' zorgverlener. Zo'n vijf miljoen 16-plussers helpen anderen als vrijwilliger of mantelzorger, bijvoorbeeld met het huishouden, de administratie en begeleiding bij sociale activiteiten.¹

Wie zijn de hoofdrolspelers in de zorg?

Afbeelding 1.1

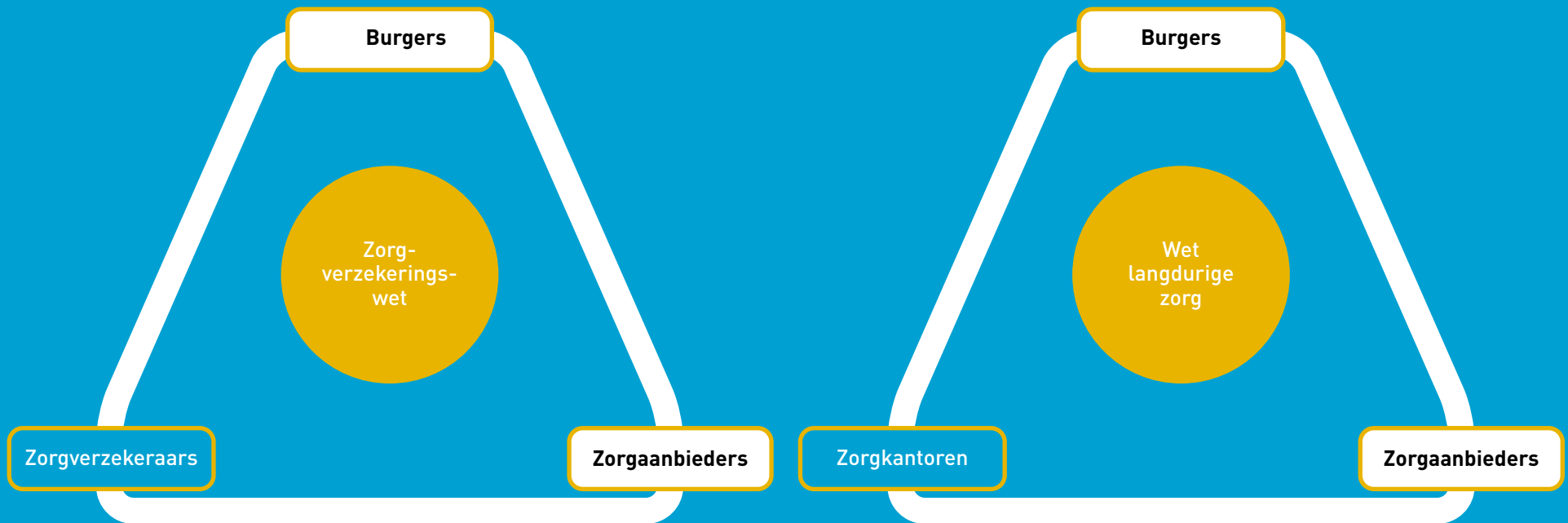
Zorgaanbieders

Onder zorgaanbieders verstaan we alle organisaties en individuele zorgprofessionals die zorg, hulp en ondersteuning bieden. Van huisartspraktijken, ziekenhuizen, revalidatiecentra, verpleeghuizen, apotheken en ggz-instellingen tot verzorgenden, verpleegkundigen, doktersassistenten, artsen, sociaal werkers, jeugdhulpverleners, praktijkondersteuners, paramedici et cetera.

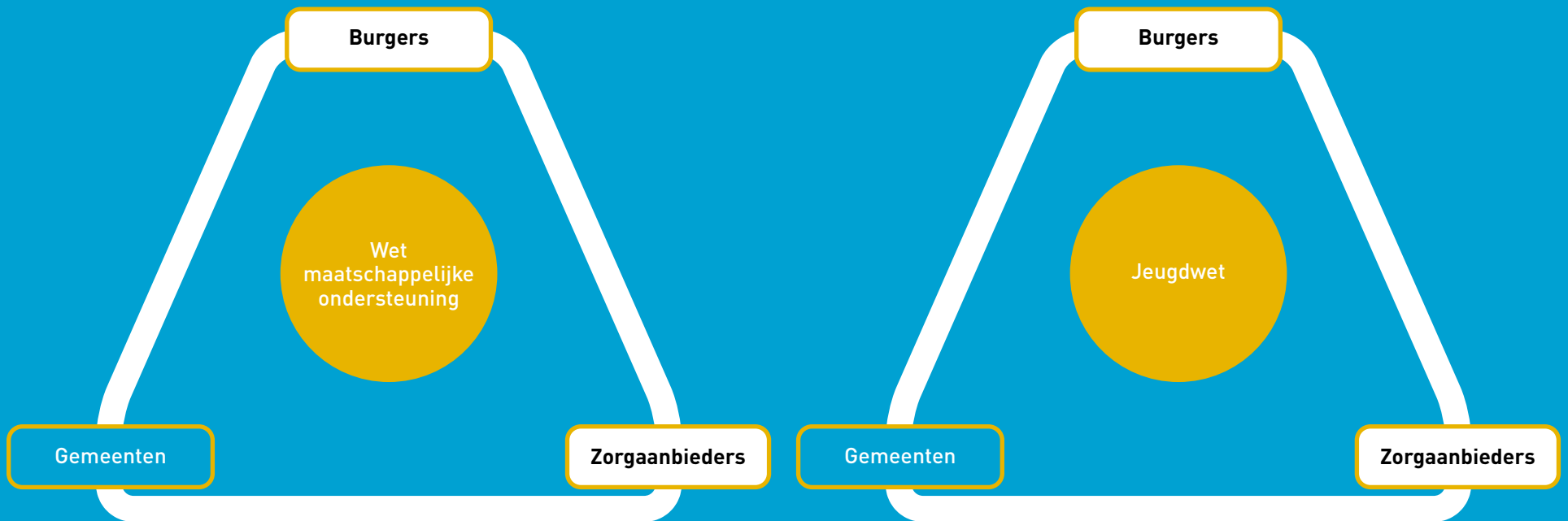
Zorginkopers

De rol van zorginkoper ligt in het Nederlandse zorgstelsel bij zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten. Zij kopen voor burgers zorg en ondersteuning in bij de zorgaanbieders. Wie de zorginkoper is, verschilt per stelselwet. **Afbeelding 1.2.** toont de inkoper per stelselwet. De vijfde stelselwet, de Wet publieke gezondheid, komt hier niet in terug. Deze stelselwet schept voorwaarden voor een goede volksgezondheid zoals schoon water, bevolkingsonderzoeken en consultatiebureaus. Hierbij is geen sprake van inkoop in de driehoek burgers-zorginkoper-zorgaanbieder.

Wie vervult voor welke wet de rol van zorginkoper?

Afbeelding 1.2

Hoofdstuk 2

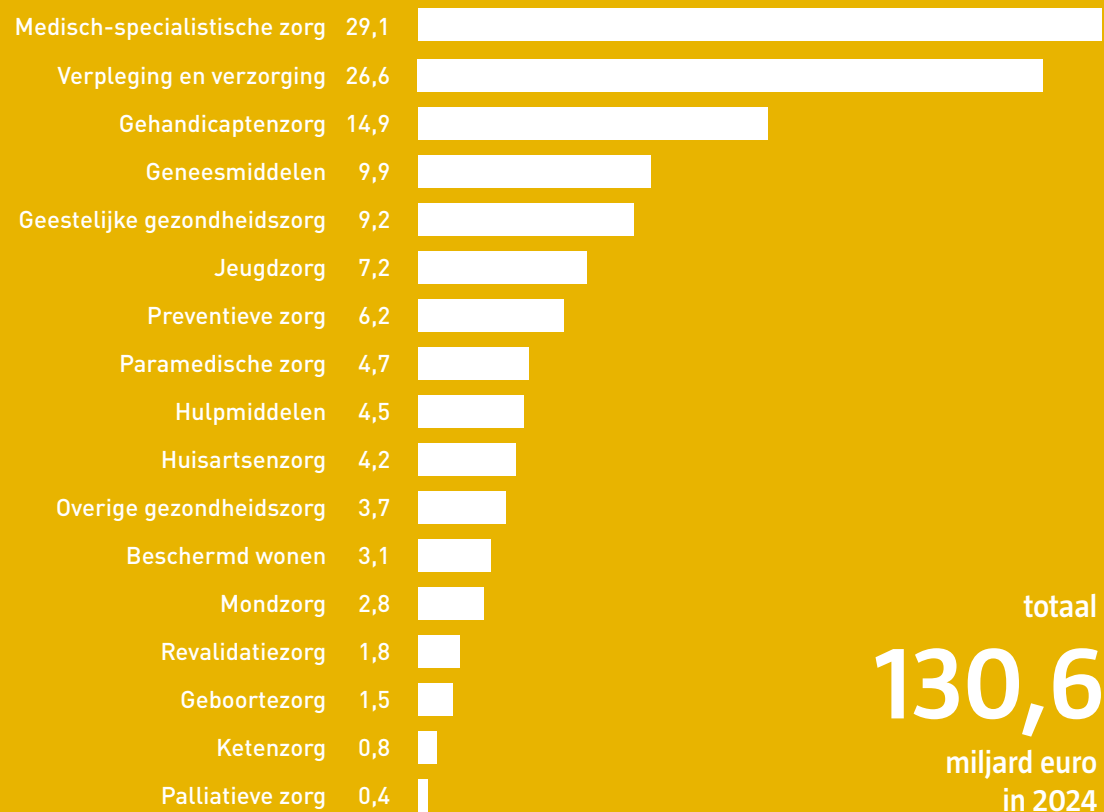
Uitgaven aan zorg

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent de jaarlijkse uitgaven aan zorg op basis van gerealiseerde omzetcijfers van zorgaanbieders, gezondheidszorg-, jeugdzorg- en welzijnsinstellingen en kinderopvangcentra. Voor de totale collectieve zorgkosten laten wij uitgaven aan kinderopvang, beleid- en beheerskosten en specifieke welzijnskosten voor bijvoorbeeld voedsel- en kledingbanken buiten beschouwing.

De uitgaven aan zorg zijn dan 130,6 miljard euro in 2024.²

Afbeelding 2.1 laat zien hoeveel geld we per vorm van zorg uitgeven.

Waaraan geven we onze zorgeuro's uit volgens het CBS?

Afbeelding 2.1

Zorguitgaven uitgesplitst naar type zorg in miljard euro in 2024

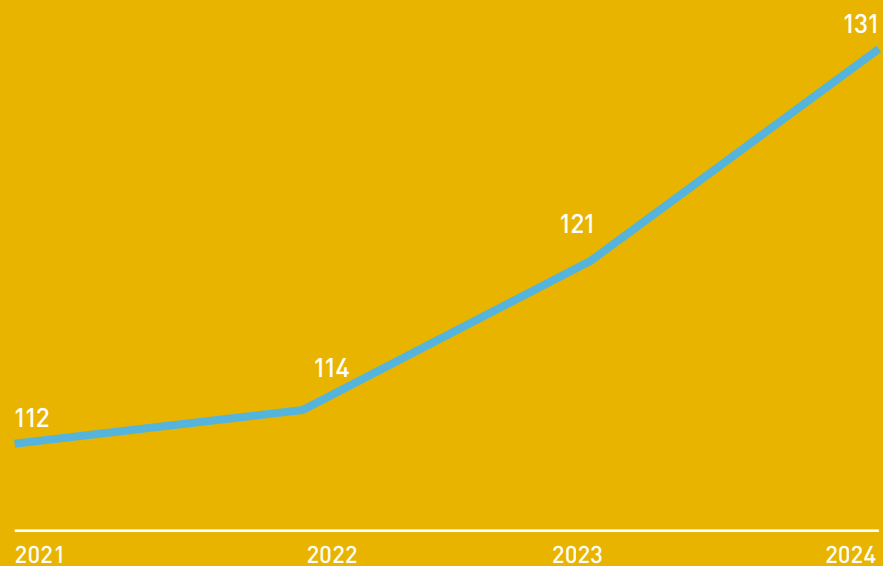
Bron: CBS Statline, Uitgaven gezondheids- en welzijnszorg; zorgtypes en financiering

Stijgende zorguitgaven

De uitgaven aan zorg stijgen elk jaar. Hiervoor zijn meerdere redenen. We worden gemiddeld in Nederland steeds ouder en dus zijn er steeds meer ouderen. Hiermee zijn er ook meer mensen met ouderdomsziekten zoals dementie en lichamelijke beperkingen. Welvaartsziekten als obesitas en diabetes maken dat steeds meer mensen steeds jonger al een chronische ziekte hebben. Door verbeterde diagnostiek kunnen we meer ziekten vroegtijdig opsporen en behandelen.

Afbeelding 2.2 toont de trend in de zorguitgaven.³

Hoe ontwikkelen de zorguitgaven zich?

Afbeelding 2.2

De gerealiseerde zorguitgaven in miljard euro in de periode 2021-2024

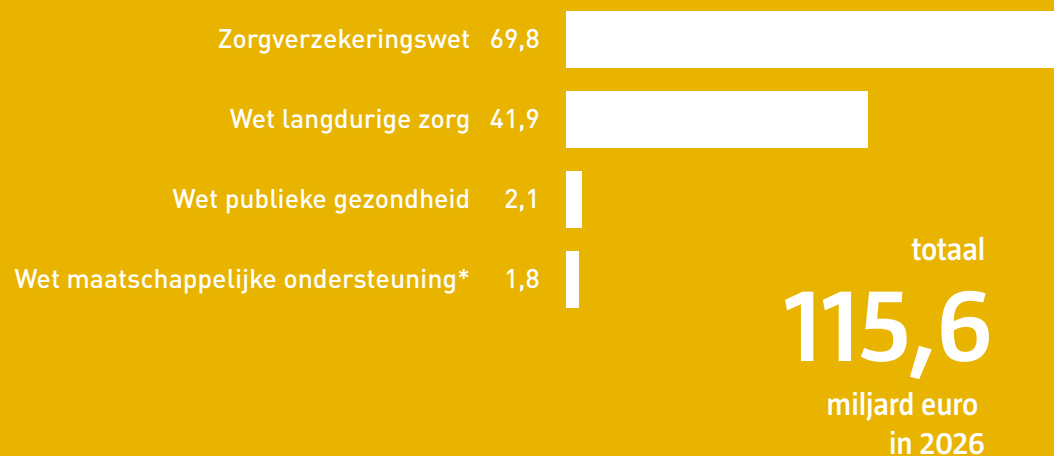
Bron: CBS Statline, Uitgaven gezondheids- en welzijnszorg; zorgtypes en financiering

Zorgbegroting

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft bijna 116 miljard euro begroot voor zorg en welzijn in 2026, zoals **afbeelding 2.3** laat zien. Dit zijn de begrote uitgaven voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). Het totale bedrag is inclusief het wettelijk eigen risico en de verplichte eigen bijdragen: kosten die mensen zelf betalen. Uitgaven aan zorg vanuit de aanvullende zorgverzekeringen vallen hierbuiten. Deze geldstroom loopt niet via het Rijk, maar direct tussen de zorgverzekeraar, burger en zorgaanbieder. Het gaat ook niet om publiek geld.

Verder heeft VWS 1,8 miljard euro begroot voor beschermd wonen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en 2,1 miljard euro voor publieke gezondheidszorg.⁴

Hoeveel heeft het Rijk begroot voor zorg?

Afbeelding 2.3

Begrote uitgaven aan zorg voor 2026 in miljard euro

*Integratie-uitkering voor beschermd wonen

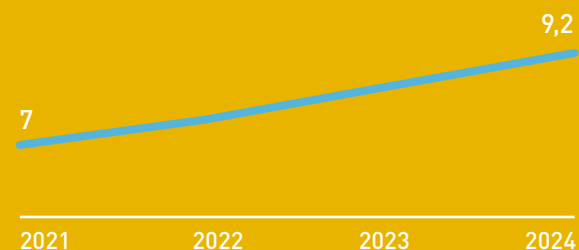
Bron: Volksgezondheid, Welzijn en Sport Rijksbegroting 2026

Ontwikkeling andere zorgvormen

De uitgaven aan alle vormen van zorg nemen jaarlijks toe. In deze gids geven we de actuele ontwikkeling voor drie vormen van zorg in de periode 2021-2024: geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en huisartsenzorg. Deze periode hanteren we omdat het CBS sinds 2023 een nieuwe rekenmethode hanteert en een revisie voor deze jaren heeft doorgevoerd. Andere jaren zijn hierdoor onvergelijkbaar.

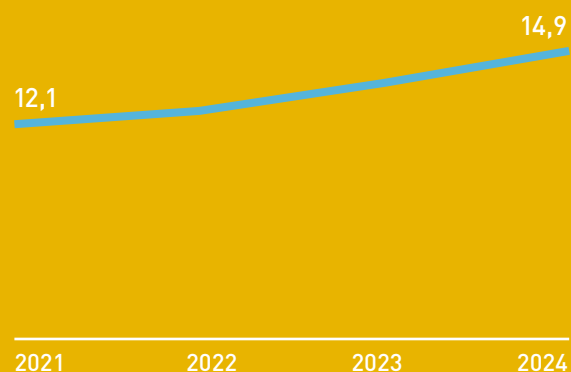
De uitgaven aan geestelijke gezondheidszorg (**afbeelding 2.4**) zijn in vier jaar tijd met 32 procent gestegen, voor de gehandicaptenzorg (**afbeelding 2.5**) met 20 procent en voor de huisartsenzorg (**afbeelding 2.6**) met 27 procent.

Hoe ontwikkelen de uitgaven aan ggz zich?

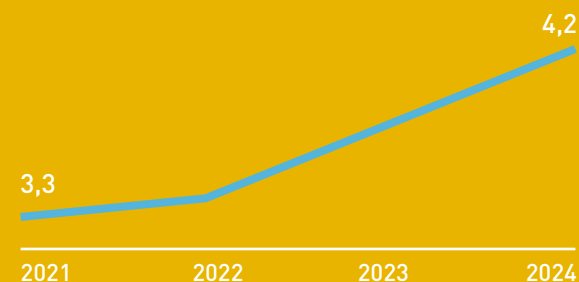
Afbeelding 2.4
Jaarlijkse uitgaven aan geestelijke gezondheidszorg
in miljard euro
Bron: CBS Statline, Uitgaven gezondheids- en
welzijnszorg; zorgtypes en financiering

Hoe ontwikkelen de uitgaven aan gehandicaptenzorg zich?

Afbeelding 2.5
Jaarlijkse uitgaven aan gehandicaptenzorg
in miljard euro
Bron: CBS Statline, Uitgaven gezondheids-
en welzijnszorg; zorgtypes en financiering

Hoe ontwikkelen de uitgaven aan huisartsenzorg zich?

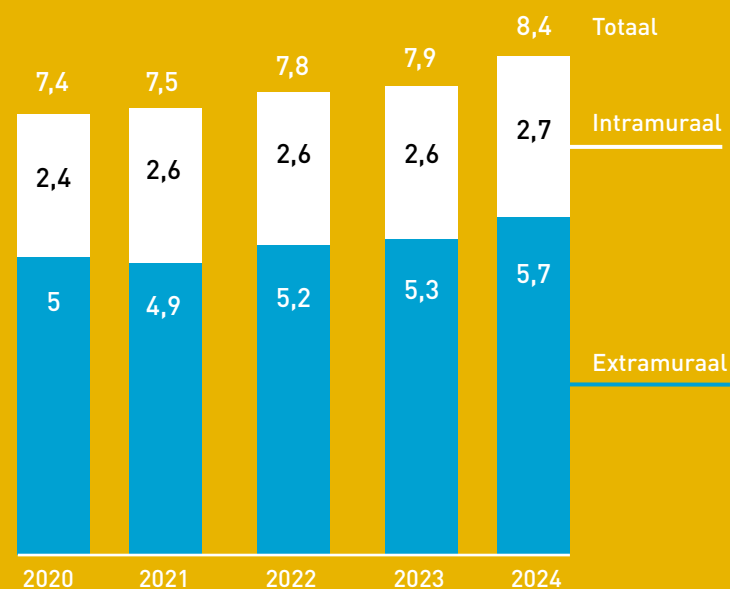
Afbeelding 2.6
Jaarlijkse uitgaven aan huisartsenzorg in
miljard euro
Bron: CBS Statline, Uitgaven gezondheids-
en welzijnszorg; zorgtypes en financiering

Ontwikkeling uitgaven geneesmiddelen

We geven 8,4 miljard euro uit aan geneesmiddelen in 2024, die vergoed worden via de Zorgverzekeringswet. Dit bedrag is inclusief de dienstverlening van de openbare apotheken. Deze uitgaven zijn de afgelopen vijf jaar met 1 miljard euro gestegen (14 procent).

In 2024 gebruiken 11,8 miljoen mensen geneesmiddelen verkregen via de apotheek. **Afbeelding 2.7** laat zien dat de geneesmiddelen die openbare apothekers verstrekken (in jargon 'extramuraal') met 5,7 miljard euro het grootste deel van de uitgaven beslaan. In de 2,7 miljard euro uitgaven aan geneesmiddelen in ziekenhuizen ('intramuraal') in 2024 zijn de kosten van de dienstverlening niet meegenomen, die worden namelijk niet apart geregistreerd. De stijging intramuraal betreft met name zogeheten 'dure geneesmiddelen'. Dit zijn geneesmiddelen die voor specifieke (vaak relatief kleine) groepen patiënten geschikt zijn en per gebruiker worden aangeschaft. Het gaat bijvoorbeeld om geneesmiddelen voor vormen van kanker of stofwisselingsziekten.

Hoe ontwikkelen de uitgaven aan geneesmiddelen zich?

Afbeelding 2.7
Uitgaven aan geneesmiddelen in miljard euro,
uitgesplitst naar extra- en intramuraal
Bron: GIPdatabank, 2025

Het aantal gebruikers van dure geneesmiddelen is de afgelopen vijf jaar met 120 duizend toegenomen naar 439 duizend in 2024.⁵

Uitgaven sociaal domein

Het sociaal domein is het beleidsterrein waarop de overheid ondersteuning en zorg regelt voor mensen die (potentieel) kwetsbaar zijn en zichzelf niet goed kunnen redden in de samenleving, niet op eigen kracht en ook niet met hulp uit hun omgeving. Zij krijgen bijvoorbeeld ondersteuning om zelfstandig thuis te wonen, hulp bij opvoeden en opgroeien, of een bijstandsuitkering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het sociaal domein.

Onder het sociaal domein vallen de Participatiewet en twee van de stelselwetten die de zorg regelen, namelijk de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Op **afbeelding 2.8** staat hoeveel gemeenten voor 2026 hebben begroot aan uitgaven voor het sociaal domein, uitgesplitst naar vormen van ondersteuning. Hoe de begrote uitgaven zich ontwikkelen toont **afbeelding 2.9**.⁶

Hoeveel geld hebben gemeenten begroot voor uitgaven aan het sociaal domein, per vorm van ondersteuning?

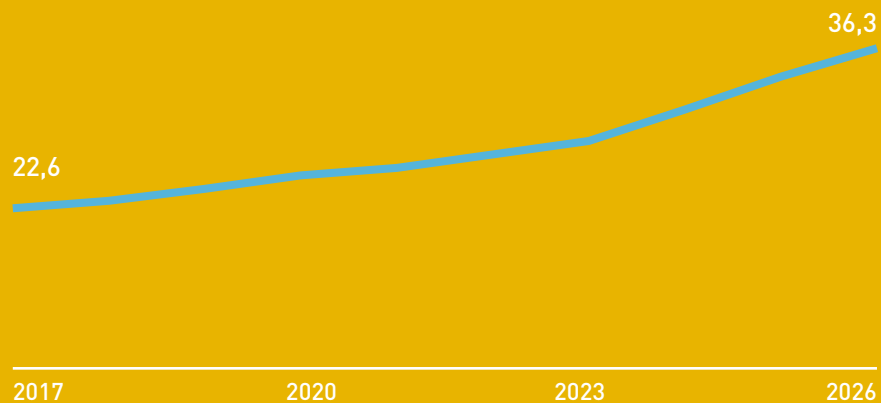

Afbeelding 2.8

Begrote uitgaven van gemeenten voor het sociaal domein in miljard euro

Bron: CBS Statline (2026). Gemeentebegrotingen; baten en lasten naar regio en grootteklasse

Hoeveel geld hebben gemeenten begroot aan uitgaven voor het sociaal domein, per jaar?

Afbeelding 2.9

Jaarlijks begrote uitgaven van gemeenten voor het sociaal domein in miljard euro

Bron: CBS Statline (2026). Gemeentebegrotingen; baten en lasten naar regio en grootteklasse

Hoofdstuk 3

Geldstromen

Hoofdstuk 3

Geldstromen

Bekostiging van zorg vanuit de Zvw

We beginnen met de Zorgverzekeringswet, waaruit verreweg de meeste zorg in Nederland wordt vergoed. Het ministerie van VWS gaat in de begroting voor 2026 uit van bijna 70 miljard euro.

Deze uitgaven bekostigt VWS voor het grootste deel uit twee soorten premies die burgers betalen. Volwassenen betalen hiervoor een vast bedrag aan de zorgverzekeraar van hun keuze. Dit heet de 'nominale premie'. Welk bedrag iemand precies betaalt, hangt af van de verzekeraar en de gekozen polis. Naast de nominale premie betalen mensen verplicht een inkomensafhankelijke zorgverzekeringspremie aan de Belastingdienst. Werkgevers betalen deze premie voor mensen die bij hen in loondienst zijn. Dit is op de salarisstrook terug te vinden onder de kop 'werkgeversheffing Zvw'. Zelfstandigen betalen de

inkomensafhankelijke premie en de werkgeversheffing zelf aan de Belastingdienst. Uitkeringsinstanties zoals het UWV en de gemeenten doen dit voor mensen met een uitkering.

In **afbeelding 3.1** en **3.2** leggen we uit wie wat betaalt voor zorg in de Zvw en hoe de geldstromen lopen.

Bekostiging van zorg vanuit de Wlz

De bekostigingsroute voor de Wet langdurige zorg ziet er anders uit dan voor de Zvw, zoals te zien is in **afbeelding 3.3** en **3.4**. De Wlz is een volksverzekering. Een volksverzekering is een verzekering die automatisch geldt voor iedereen die in Nederland woont of werkt. Mensen sluiten dus niet zelf een verzekering af bij een private zorgverzekeraar.

Iedere meerderjarige die in Nederland woont of werkt, betaalt een inkomensafhankelijke Wlz-premie via de inkomsten- of loonbelasting. Dit is 9,65 procent van het inkomen in 2026. Dit percentage is al jaren hetzelfde. De premie betalen mensen alleen over hun inkomen tot iets minder dan 39 duizend euro.⁷ Over de inkomsten boven dit bedrag is geen premie verschuldigd.

Bekostiging vanuit de Wmo en Jeugdwet

De geldstromen voor zorg en ondersteuning uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet zien er anders uit dan voor de Zvw en Wlz. Het Rijk draagt met stortingen in het Gemeentefonds bij aan het uitvoeren van de Wmo en de Jeugdwet door alle gemeenten. Gemeenten op hun beurt kopen ondersteuning en zorg in bij zorgaanbieders, en betalen hen voor geleverde zorg ('zorg in natura'), of stellen geld beschikbaar via een zogeheten persoonsgebonden budget waarmee de patiënt en/of naasten van de patiënt zelf zorg inkopen.

Elke gemeente stelt zelf vast welke tarieven zij wil betalen voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg en

onderhandelt hierover met zorgaanbieders. Mensen die gebruikmaken van een Wmo-voorziening betalen in veel gevallen een wettelijke eigen bijdrage. De geldstromen voor de Wmo staan in **afbeelding 3.5** en **3.6** en voor de Jeugdwet in **afbeelding 3.7** en **3.8**.

Geldstromen Wpg

De Wet publieke gezondheid (Wpg) heeft een ander karakter dan de andere vier stelselwetten. De Wpg regelt hoe Rijk en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de volksgezondheid. Dit omvat bijvoorbeeld maatregelen voor een gezonde leefomgeving, het opsporen en bestrijden van infectieziekten en jeugdgezondheidszorg. Alle voorzieningen uit de Wpg zijn vrij toegankelijk en voor burgers gratis. Voor de Wpg speelt dan ook niet dat burgers een directe zorg- of ondersteuningsvraag hebben. De driehoek van de belangrijkste spelers ziet er dan ook anders uit, zo laat **afbeelding 3.9** zien.

Afbeelding 3.10 legt uit wat de geldstromen in de Wpg inhouden.

Geldstromen huisartsenzorg

Met het beschrijven van de geldstromen van de vijf stelselwetten is duidelijk hoe het meeste geld voor zorg-uitgaven lopen. Voor specifieke vormen van zorg lopen er soms nog geldstromen langs andere spelers. We geven hieronder twee voorbeelden, te beginnen met de huisartsenzorg.

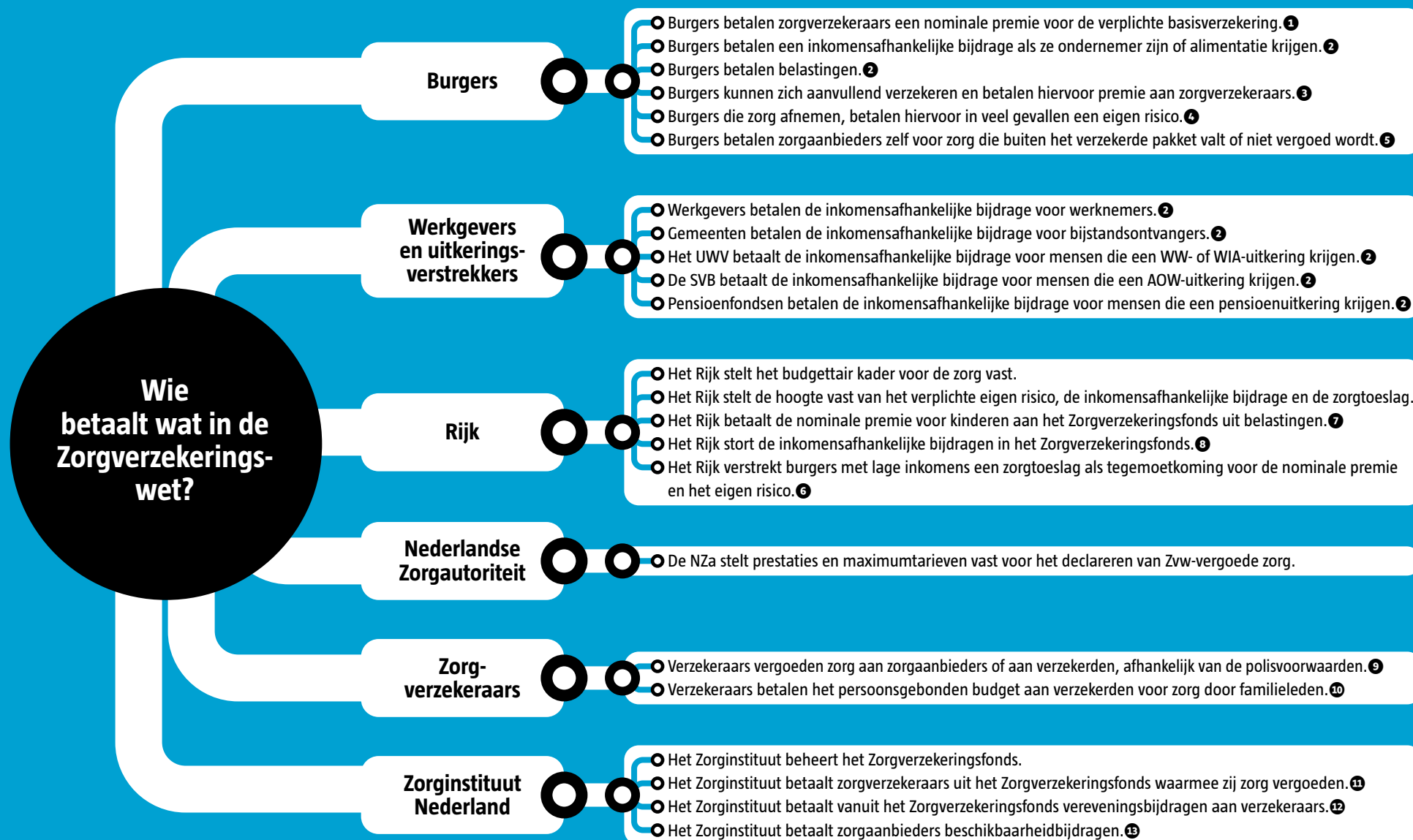
De huisartsenzorg valt onder de Zvw en wie **afbeelding 3.11** bekijkt, ziet dat de bovenste helft van de afbeelding dan ook overeenkomt met **afbeelding 3.1** over geldstromen in de Zvw. Het verschil is dat regionale huisartsenorganisaties en huisartsenspoedposten een rol spelen bij het vergoeden van huisartsenzorg. In **afbeelding 3.12** staat beschreven wat deze rol inhoudt. In deze afbeelding laten we ook zien dat de bekostiging van huisartsenzorg verdeeld is in 'segmenten'. Segment 1 is de basishuisartsenzorg, zoals de vergoeding voor een consult. Segment 2 is voor multidisciplinaire zorg, waarvoor huisartsen samenwerken met andere disciplines. Segment 3 is voor nieuwe initiatieven in de huisartsenzorg, zoals online triage. Meer over

wat deze segmenten inhouden, lees je in *Zó werkt de huisartsenzorg*.

Geldstromen forensische zorg

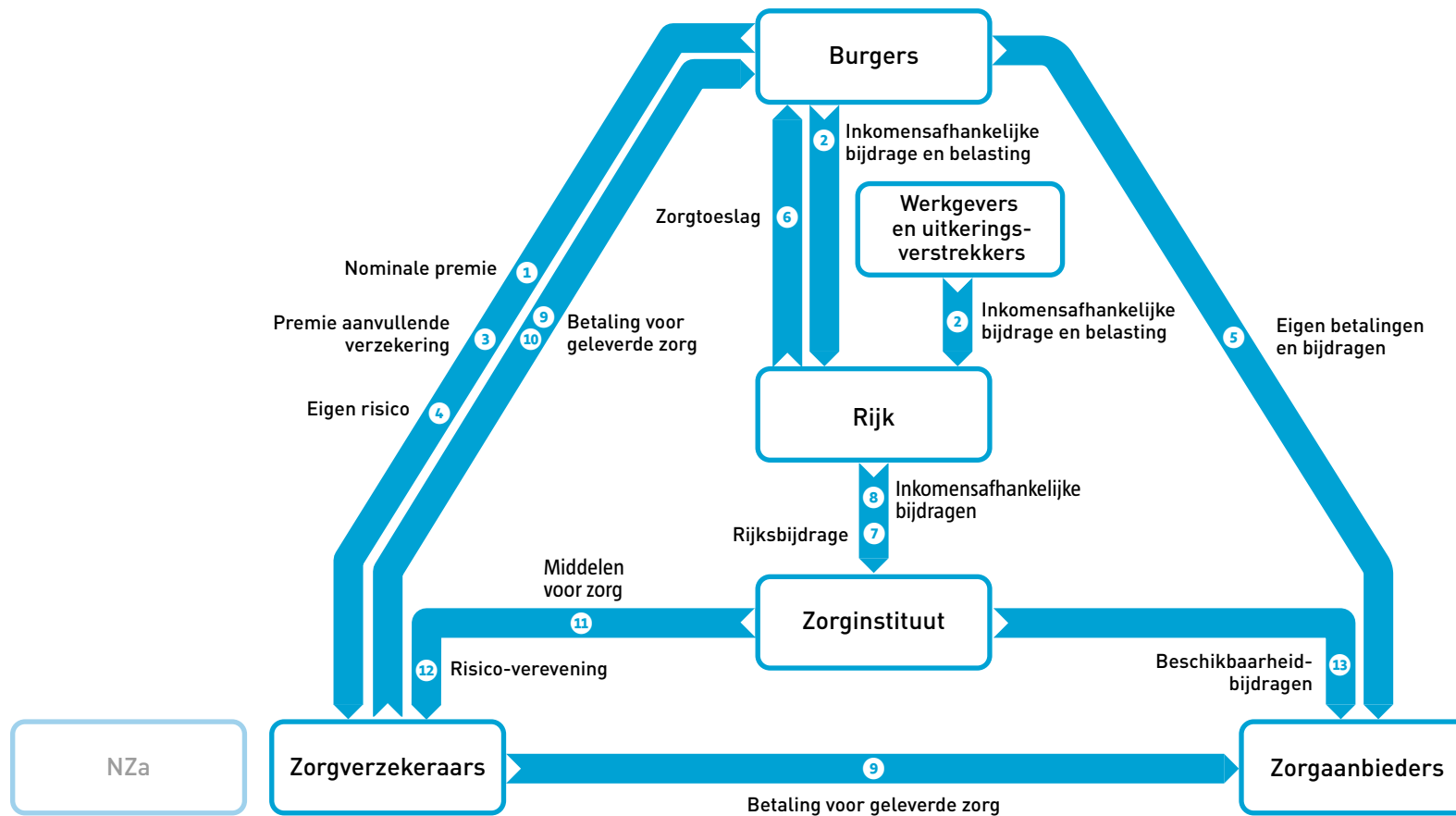
Heel anders lopen de geldstromen in de forensische zorg. Zorg en strafrecht komen hier samen. Forensische zorg is zorg voor mensen die zijn veroordeeld voor een delict waarbij hun psychische probleem een rol speelde. De zorg varieert van ambulante begeleiding en verblijfszorg tot het bieden van klinische forensische zorg en terbeschikkingstelling (tbs): de zwaarste vorm van forensische zorg. We spreken van forensische zorg als een rechter een psychische behandeling verplicht als onderdeel van de straf.

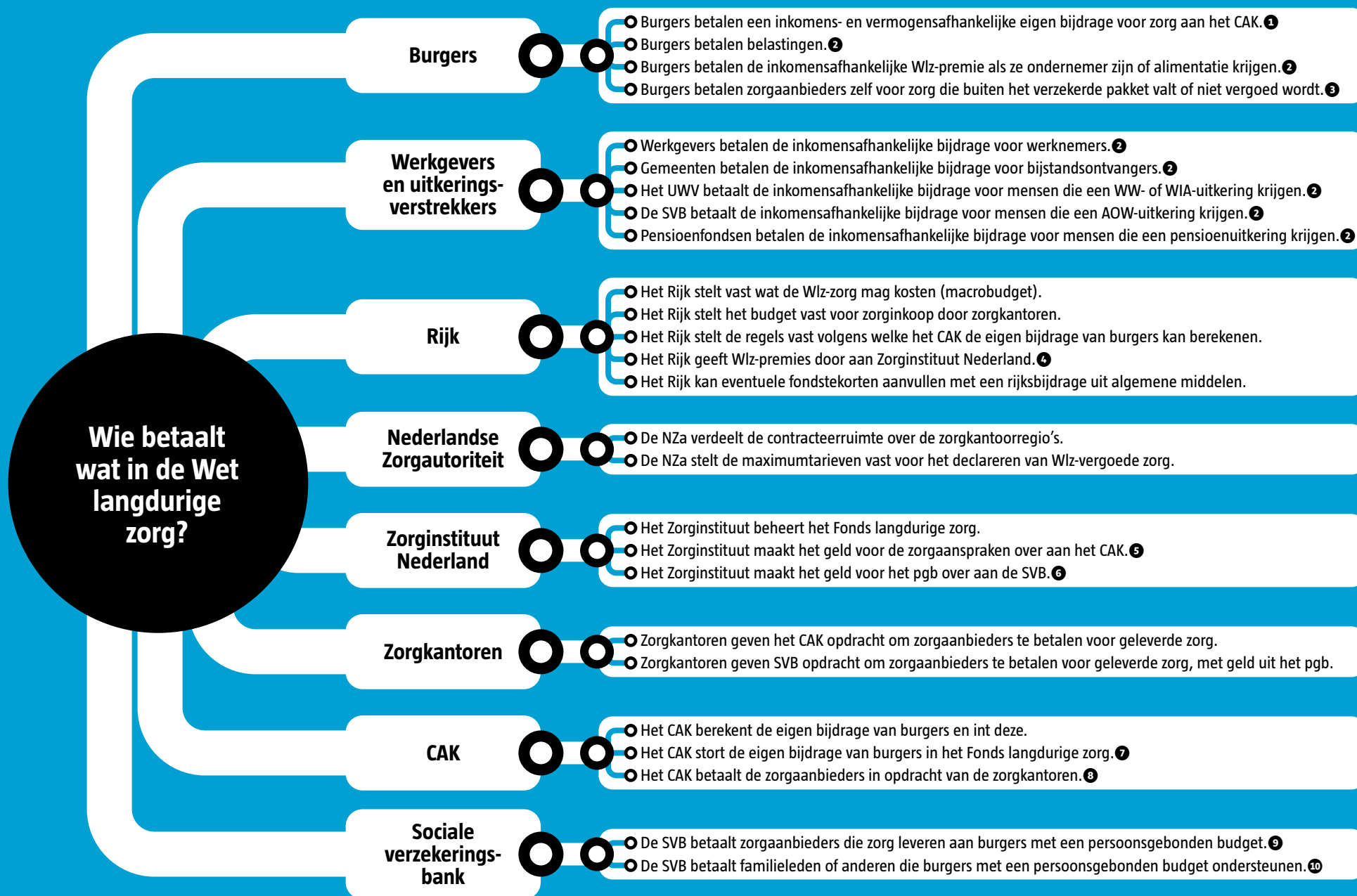
Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is verantwoordelijk voor de forensische zorg en stelt hiervoor geld uit zijn begroting beschikbaar. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), onderdeel van JenV, koopt de zorg in via aanbestedingen. Geïnteresseerde zorgaanbieders kunnen intekenen op verschillende vormen van forensische zorg. **Afbeeldingen 3.13 en 3.14** geven deze geldstromen weer.

Afbeelding 3.1 - 3.2

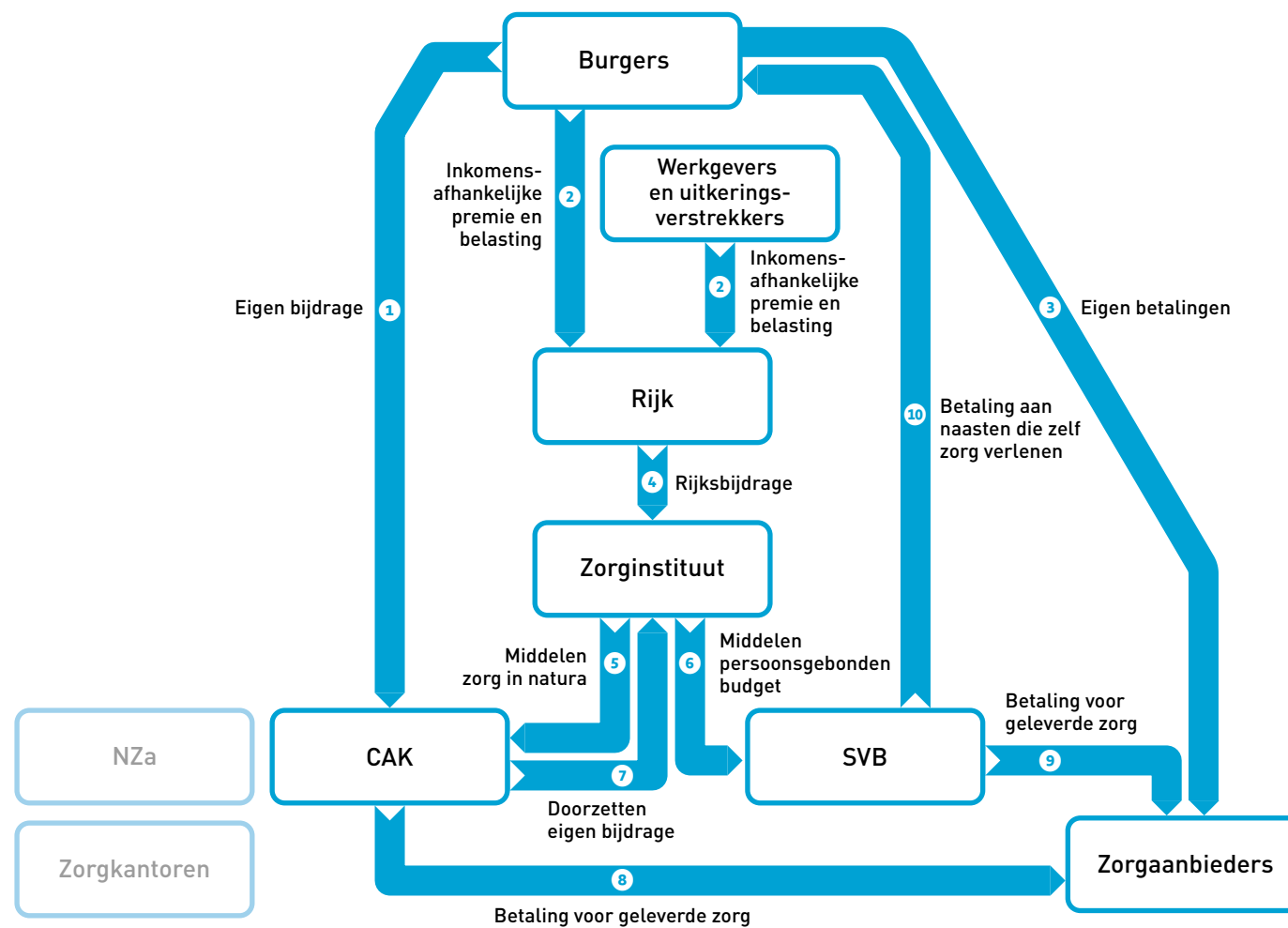
Hoe lopen de geldstromen in de Zorgverzekeringswet?

Afbeelding 3.3 - 3.4

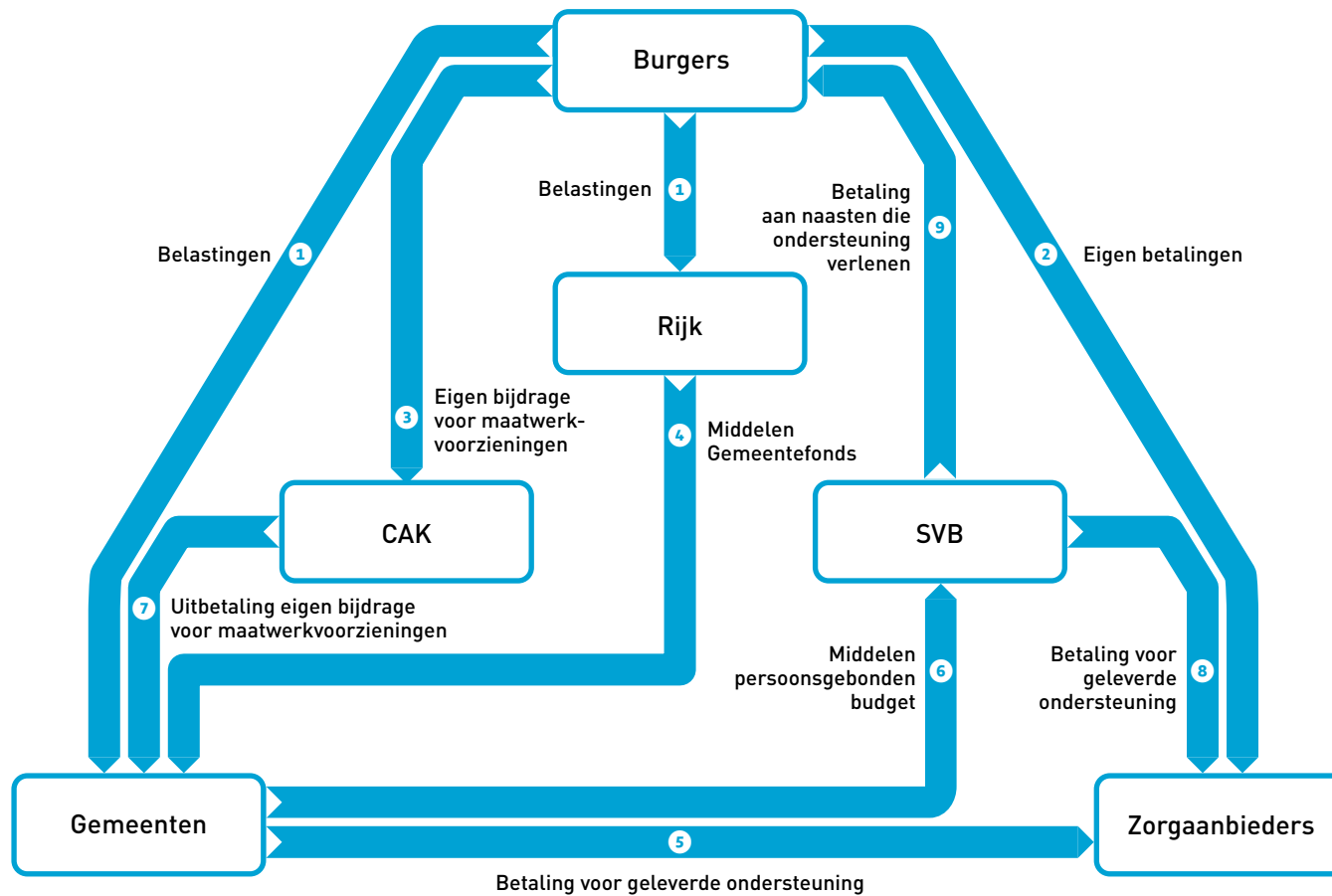
Hoe lopen de geldstromen in de Wet langdurige zorg?

Afbeelding 3.5 - 3.6

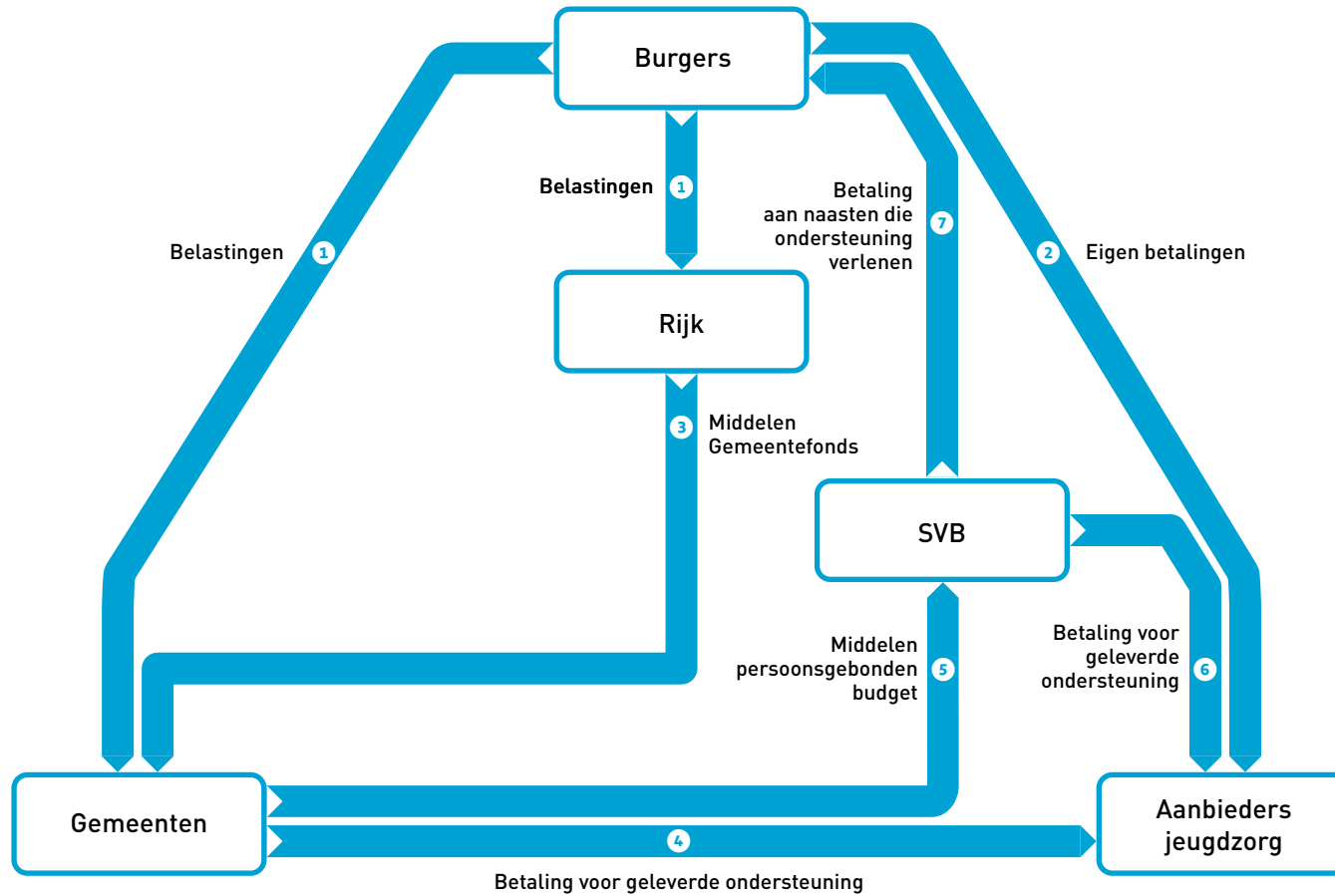
Hoe lopen de geldstromen in de Wet maatschappelijke ondersteuning?

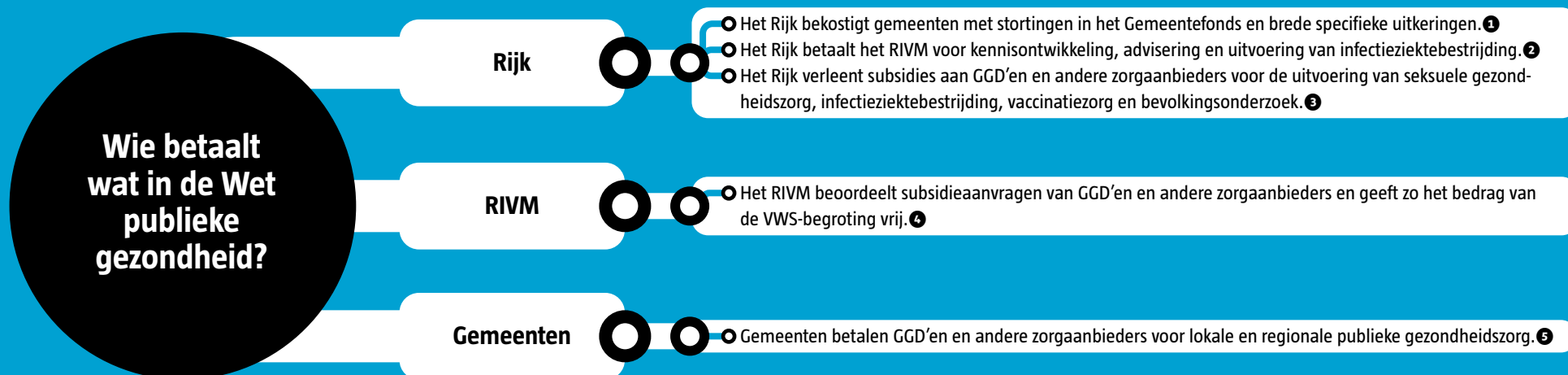

Afbeelding 3.7 - 3.8

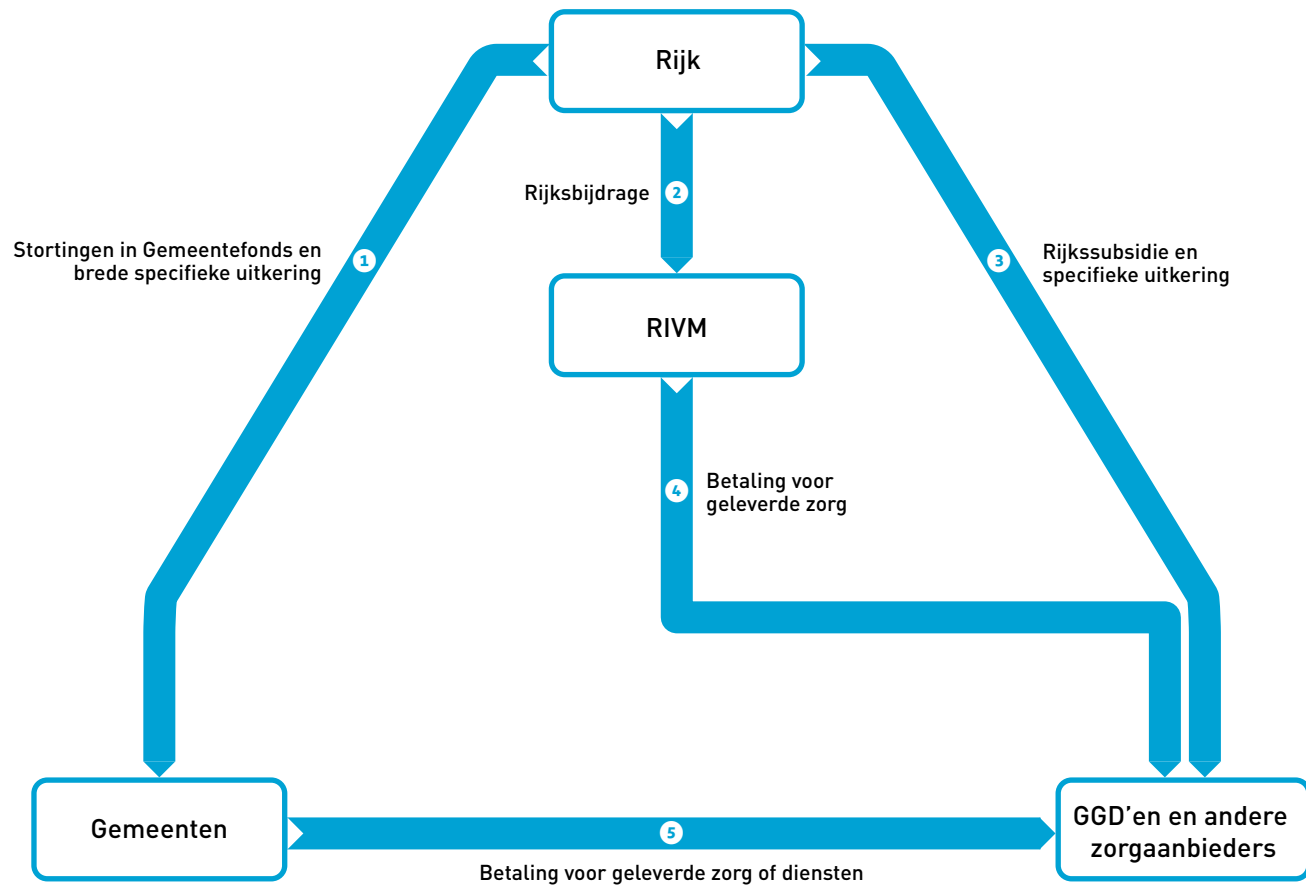
Hoe lopen de geldstromen in de Jeugdwet?

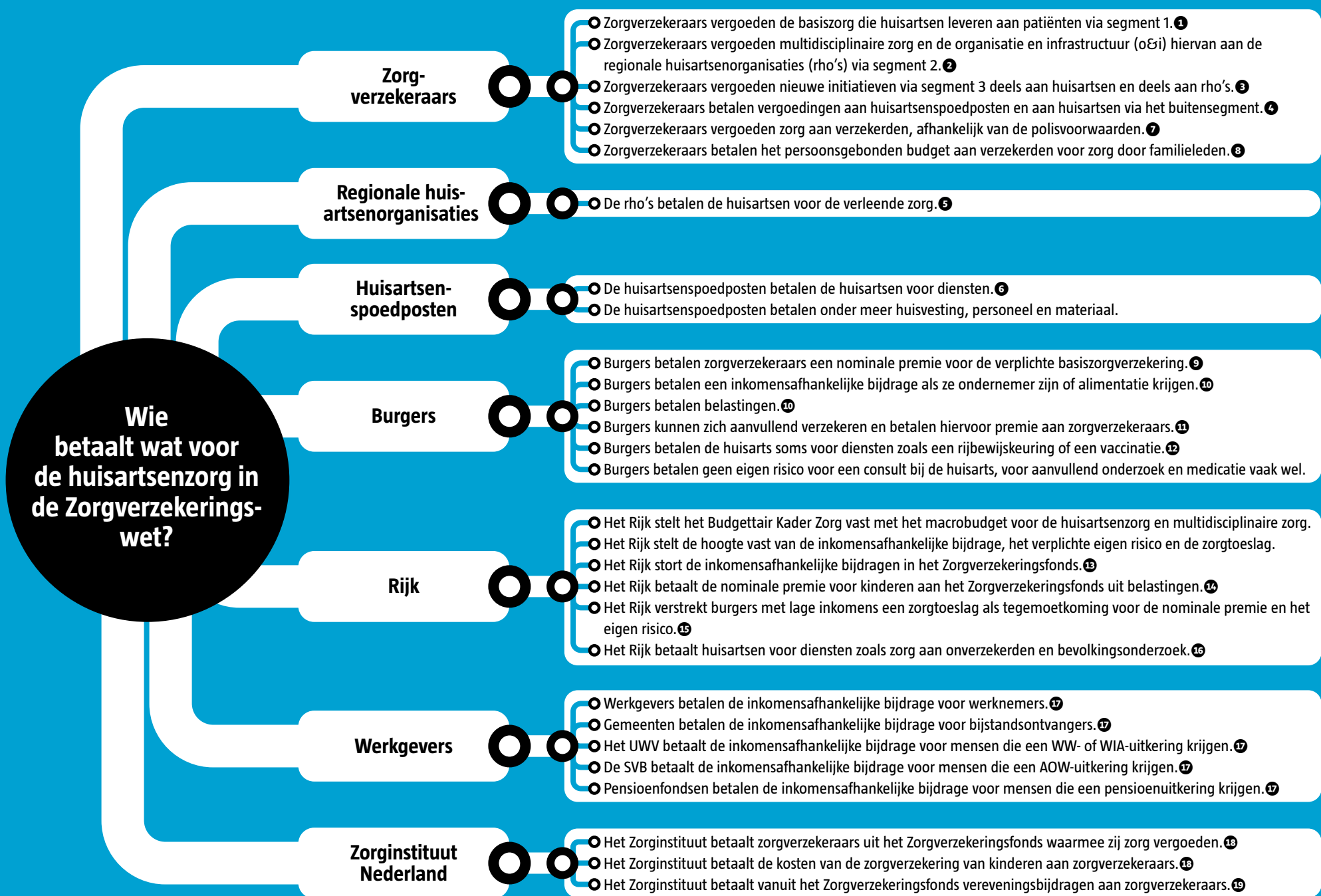

Afbeelding 3.9 - 3.10

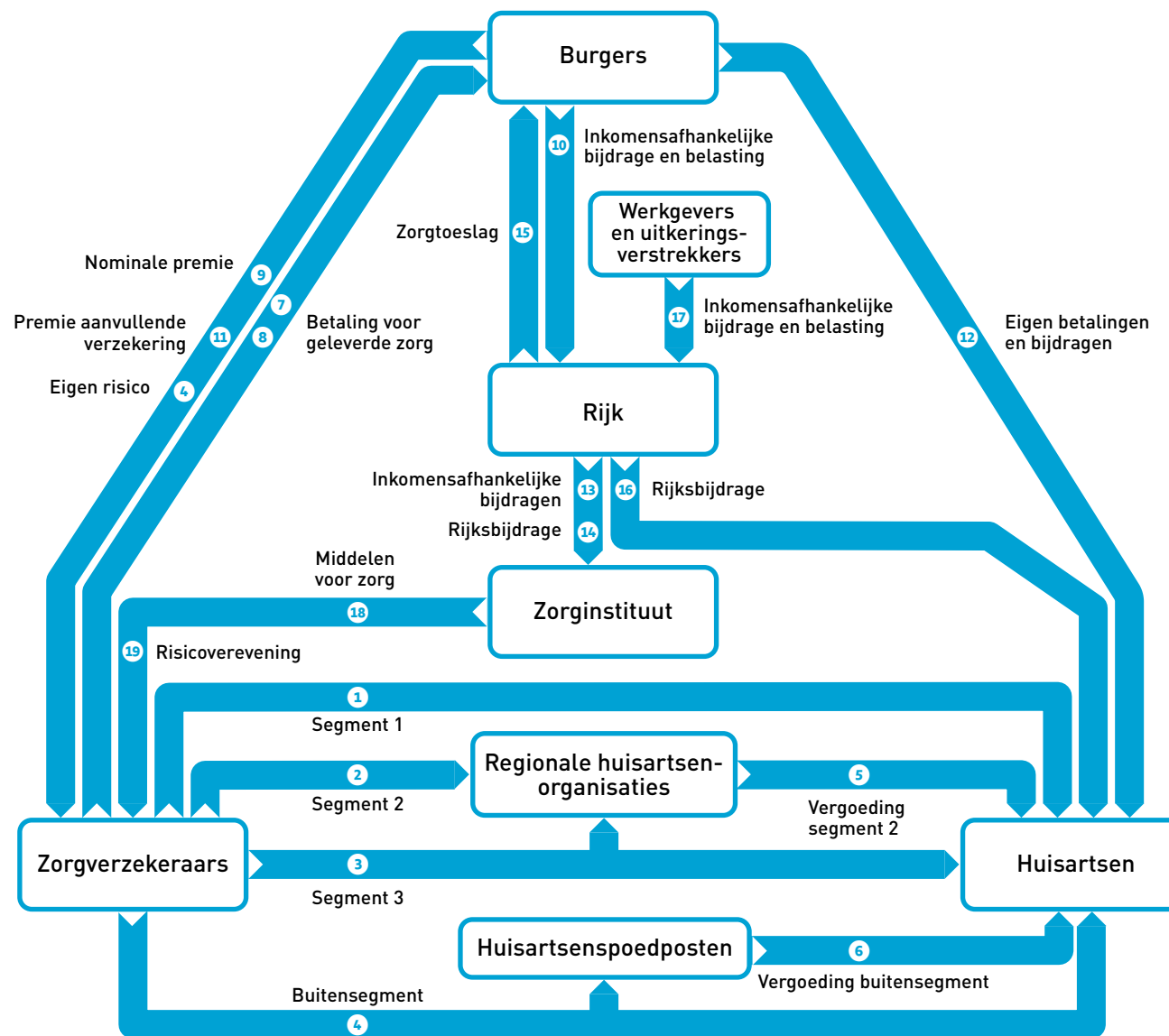
Hoe lopen de geldstromen in de Wet publieke gezondheid?

Afbeelding 3.11 - 3.12

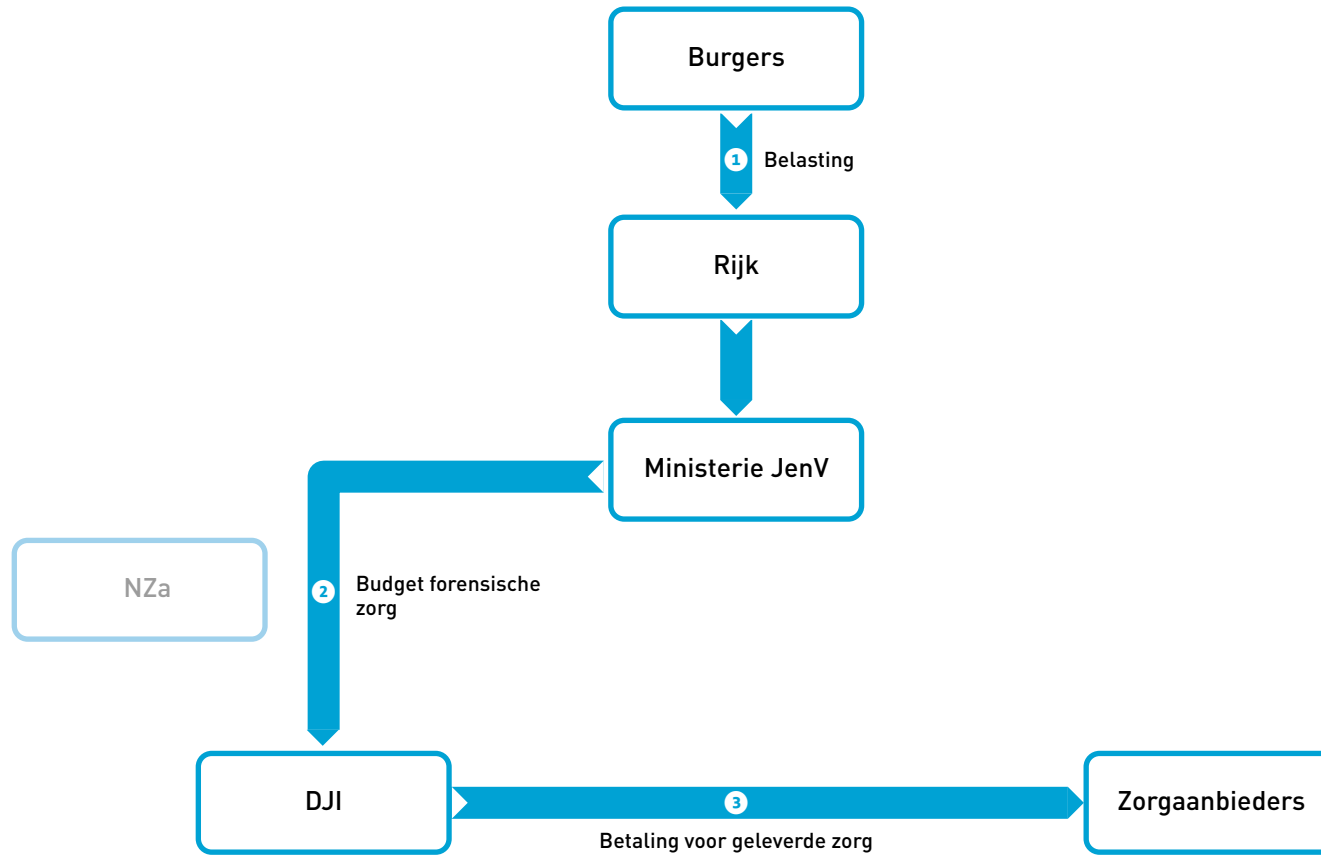
Hoe lopen de geldstromen voor de huisartsenzorg in de Zorgverzekeringswet?

Afbeelding 3.13 - 3.14

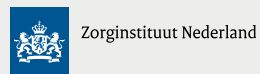
Hoe lopen de geldstromen in de Wet forensische zorg?

Over Platform Zó werkt de zorg

Het debat en de besluitvorming over de zorg naar een hoger plan tillen door Nederland te voorzien van neutrale, heldere en toegankelijk feiten. Dat is de missie van 15 partijen in de zorg die gezamenlijk het *Platform Zó werkt de zorg* vormen. Het platform is onafhankelijk en overstijgt de agenda's van de deelnemende partijen. Zij nemen samen de verantwoordelijkheid om op één centrale plek toegankelijke en betrouwbare informatie over de zorg te maken en te ontsluiten.

Hierom maken we boeken, gidsen, kaarten, een app en zijn alle visualisaties gratis te downloaden op www.zowerktdezorg.nl. De 15 publieke en private partijen werken meerjarig met elkaar samen aan de missie van het platform, met een financiële en inhoudelijke bijdrage. Het platform bestaat sinds 2016 en inmiddels zijn tien boeken en vijf digitale gidsen van Zó werkt de zorg verschenen die onder meer in tal van opleidingen worden gebruikt, van mbo en hbo tot universitair onderwijs en post-doc.

Boeken van Platform *Zó werkt de zorg*

Hoe werkt de zorg in Nederland?

Het basisboek *Zó werkt de zorg in Nederland* legt aan de hand van visualisaties en korte teksten uit hoe het Nederlandse zorgstelsel in elkaar steekt. Wat is de gedachte erachter en wat zijn de doelen? Waar werken de anderhalf miljoen mensen in de zorg en wie vertegenwoordigen hen? Welke wetten regelen de zorg en hoe wordt de zorg bekostigd? De geheel vernieuwde bestseller helpt iedereen die in en om de zorg werkt, beter te begrijpen hoe de zorg is georganiseerd en functioneert.

Hoe werkt de huisartsenzorg?

De huisarts speelt een onmisbare rol in het Nederlandse zorgstelsel. Vrijwel iedere Nederlander kent de spreekkamer van zijn huisarts. Maar hoe is de huisartsenzorg georganiseerd buiten die spreekkamer? Met wie werkt de huisarts allemaal samen? Hoe zit de opleiding in elkaar? Met welke wetten moet de huisarts rekening houden? En hoe lopen de geldstromen in de huisartsenzorg? *Zó werkt de huisartsenzorg* laat zien hoe het werk van de ruim veertienduizend Nederlandse huisartsen is georganiseerd.

Hoe werkt de ouderenzorg?

Hoeveel ouderen krijgen thuis zorg en hoeveel in verpleeghuizen? Hoeveel mensen werken er in de ouderenzorg? Met welke wetten moeten zij rekening houden? En hoe ontwikkelt de arbeidsmarkt in de ouderenzorg zich? De ouderenzorg is de afgelopen jaren verbouwd en heeft volop in de belangstelling gestaan. Voor velen is het echter nog steeds onduidelijk hoe de ouderenzorg in elkaar steekt. *Zó werkt de ouderenzorg* maakt dit inzichtelijk met overzichtelijke afbeeldingen en betrouwbare informatie.

Hoe werkt publieke gezondheidszorg?

Het voorkómen en tijdig opsporen van ziekte is het werkterrein van publieke gezondheidszorg. Wat verstaan we onder publieke gezondheidszorg? Wie werken er en hoe is de publieke gezondheidszorg landelijk georganiseerd? In de herziene editie van *Zó werkt publieke gezondheidszorg* brengen we de antwoorden op deze vragen in kaart. We laten zien op welke terreinen curatie en preventie elkaar raken, welke wetten een rol spelen naast de Wet publieke gezondheid en hoe de geldstromen lopen tussen Rijk, gemeenten en uitvoerders van publieke gezondheidszorg.

Hoe werkt gegevens delen in de zorg?

Het delen van gezondheidsgegevens redt levens. Het is ook belangrijk voor het verbeteren van de zorg. Toch is het uitwisselen van gegevens allesbehalve gemakkelijk in een sector waar anderhalf miljoen mensen in vele tienduizenden zorg-en welzijnsorganisaties werken. Hoe leg je gegevens vast, welke definities hanteer je, hoe koppel je de verschillende ict-systemen met elkaar, welke privacyregels gelden er en wanneer is toestemming van de patiënt vereist?

Hoe werkt het sociaal domein?

Ruim twee miljoen mensen krijgen hulp van gemeente, bijvoorbeeld ondersteuning om zelfstandig thuis te wonen, hulp bij opvoeden of een bijstandsuitkering. Deze gemeentelijke voorzieningen samen heten 'het sociaal domein'. Hoe wordt deze ondersteuning betaald, wat is de rol van gemeenten en wat regelt regelen de Participatiewet, Wet maatschappelijk ondersteuning en Jeugdwet zoal? Het boek *Zó werkt het sociaal domein* vertelt dit verhaal en is een waardevolle aanvulling op de serie, voor ieder die te maken heeft met mensen in kwetsbare posities.

Hoe werkt de geestelijke gezondheidszorg?

Bij welke zorgverleners kunnen mensen met psychische problemen terecht? Wat is het verschil tussen een psycholoog, psychotherapeut en psychiater? En hoe werkt forensische zorg voor mensen met psychische problemen die zijn veroordeeld voor een delict? Voor veel mensen is het lastig de weg te vinden in het complex van betrokken spelers, wetten en financiële regelingen. Het boek *Zó werkt de geestelijke gezondheidszorg* geeft overzicht voor ieder die te maken heeft met zorg en ondersteuning voor mensen met psychische problemen. Voor zorgprofessionals, beleidsmedewerkers en (vertegenwoordigers van) cliënten.

Hoe werkt de gehandicaptenzorg?

Van mensen met een lichamelijke beperking tot personen met een lichte verstandelijke beperking en mensen met een zeer ernstige meervoudige beperking: ze vallen allemaal onder de gehandicaptenzorg. Maar hoe is deze zorg eigenlijk geregeld? Welke zorg krijgen mensen met een beperking, en waar krijgen ze die? Hoeveel zorginstellingen zijn er en hoe zit het met de ondersteuning vanuit het sociaal domein? Wat zijn precies de wetten die de gehandicaptenzorg reguleren en wie houdt daar toezicht op? En wat betalen mensen met een beperking eigenlijk zelf? In *Zó werkt de gehandicaptenzorg* vind je op deze vragen – en nog veel meer – het antwoord.

Hoe werkt de geneesmiddelenzorg?

11,5 miljoen mensen gebruiken geneesmiddelen die ze bij de apotheek of in het ziekenhuis krijgen. Maar hoe komt een geneesmiddel eigenlijk van grondstof tot product over de balie? Wie mogen geneesmiddelen maken, voorschrijven en verstrekken? Hoeveel geld geven we uit aan geneesmiddelenzorg? Wanneer is een geneesmiddel eigenlijk 'duur' en wat betekent dit? En waarom moet je soms zelf voor een geneesmiddel betalen? Op al deze vragen (en veel meer) vind je het antwoord in *Zó werkt de geneesmiddelenzorg*.

Hoe werkt de zorgverzekering?

De zorgverzekering heeft een belangrijke plek in het Nederlandse zorgstelsel. Zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor kwalitatief goede, betaalbare en toegankelijke zorg voor alle verzekerden. Maar hoe doet een zorgverzekeraar dat precies? Hoe werkt bijvoorbeeld de inkoop van zorg? Hoe geven zorgverzekeraars invulling aan hun zorgplicht? Er blijken veel misverstanden over de taken en verantwoordelijkheden van een zorgverzekeraar bestaan. *Zó werkt de zorgverzekering* maakt voor zorgverleners, bestuurders en belangenorganisaties inzichtelijk hoe de zorgverzekering precies werkt.

Gidsen van Platform *Zó werkt de zorg*

Platform Zó werkt de zorg maakt ook gidsen die voor iedereen gratis zijn te downloaden op de website van het platform.

Tuchtrect in de zorg helder uitgelegd

Een tuchtklacht roept veel emoties en vragen op bij zorgprofessionals. Wat staat je te wachten, wat voor consequenties kan de klacht hebben en bij wie kun je terecht voor hulp? De *Gids Tuchtrect in de zorg* legt in zestien heldere visualisaties en bondige teksten uit hoe het tuchtrect in de zorg werkt. De gids geeft onder meer een helder overzicht van hoe een tuchtprocedure van begin tot eind loopt en wie hierin welke rol speelt. Ook laat de gids zien hoeveel tuchtklachten mensen indienen en welke beroepsgroepen de meeste tuchtklachten ontvangen.

Duurzame zorg

De zorgsector is verantwoordelijk voor ruim 7 procent van de Nederlandse consumptievoetafdruk van broeikasgassen, zo toont onderzoek van het RIVM. In de *Gids Werken aan duurzame zorg* beschrijven we op hoofdlijnen wat de impact van de zorg op het milieu is, welke doelen en acties zorgpartijen zichzelf hebben gesteld om duurzamer te werken en welke initiatieven er zoal zijn.

Arbeidsmarkt

De zorg kan tienduizenden voltijdsbanen besparen. Dit kan door zorgmedewerkers meer vertrouwen te geven, de arbeidsproductiviteit te verhogen, de administratieve lastendruk te verlagen, geneesmiddelen slimmer in te zetten, meer technologie te gebruiken en contracten met meer uren aan te bieden. In de *Gids Oplossingen voor het tekort aan medewerkers in de zorg* staan de belangrijkste oplossingen gebundeld, afkomstig uit zes rapporten.

Geldstromen palliatieve zorg

Het vinden van de weg naar palliatieve zorg en de bekostiging ervan is niet altijd eenvoudig. Om alle betrokkenen hierbij te ondersteunen is er nu de *Gids Geldstromen palliatieve zorg*. De gids legt in beknopte tekst en visualisaties uit wat de wettelijke kaders en de geldstromen zijn voor de variëteit aan palliatieve zorgvormen.

Engelstalige gids over zorgstelsel

The *Quick Guide to Dutch Healthcare* provides English information on the basics of the Dutch healthcare system. The guide gives a concise overview through clear visualizations and brief explanations. Topics range from the principles behind the system to the key players, laws and regulations, as well as facts and figures on employment in the healthcare sector and average life expectancy in the Netherlands.

Bronnen

1. Sociaal Cultureel Planbureau (2020). Blijvende bron van zorg: ontwikkelingen in het geven van informele hulp 2014-2019.
2. Bron: CBS Statline (2025). Uitgaven gezondheids- en welzijnszorg; zorgtypes en financiering.
3. Bron: CBS Statline (2025). Uitgaven gezondheids- en welzijnszorg; zorgtypes en financiering.
4. Rijksoverheid (2025) Volksgezondheid, Welzijn en Sport Rijksbegroting 2026.
5. Zorgcijfersdatabank.nl (2026) Totale kosten geneesmiddelen en add-on's.
6. CBS Statline (2026). Gemeentebegrotingen; baten en lasten naar regio en grootteklasse.
7. Belastingdienst (2026) Volksverzekeringen, Hoeveel moet u betalen?

Vind je informatie ook online!

Op de website van Platform Zó werkt de zorg vind je alle producten en informatie van het platform. Van alle gratis digitale gidsen en visualisaties tot informatie over de boeken en het platform.

